

Naš Glas izlazi svakog 1. i 15. u mjesecu i stoji: do konca godine K 7—, za mjesec K 1-40. Cijena svakog broja 70 fil. — Oglasi: jedna peti vrsta 80 filira, zvanični proglasi i reklame 2 K.

Naš Glas

Наш Глас излази сваког 1. и 15. у месеку и стоји: до конача године К 7—, за месец К 1-40. Цена сваког броја 70 фил. Оглаци: један петит редок 80 фил., званични прогласи и рекламе 2 К. —

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta št. 20/L. Rokopisov ne vraća, ako se ne priloži zamak. Dopise u latini i u cirilici sprejema se podpisano in za dostno frankiranje. Rokopise hrvatsko-srpske je posiljati Centralnema Savezu, Zagreb, Frankopanska ulica št. 2/L.

Glasilo Centralnog Saveza javnih namještenika u kraljevstvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

Upravištvo: Na naročila brez donarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici, za Slovenijo: Ljubljana, Vodnikov trg št. 5/L., za hrvatske in srpske pokrajine kraljevstva SRB pa: Zagreb, Frankopanska ulica 2/L. Tja je posiljati tudi zbirke za naš tiskovni zaklad.

Resolucija.

U Zagrebu, 26. augusta 1919.

Ministarskom savjetu kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca na ruke predsjednika gospodina dra. Ljube Davidovića, Beograd.

Izaslanici potpisanih pokrajinskih organizacija, nakon što su na sastancima, održanim u Zagrebu od 23. do 26. augusta o. g., proveli centralizaciju pokrajinskih saveza državnih i sličnih činovnika i u opće javnih namještenika za cjelokupno kraljevstvo SHS, uvaživ još uvijek očajno materijalno stanje javnog namještenništva, zaključili su zamoliti ministarski savjet, da žurno i bezodvlačno udovolji ovim najvažnijim i za sada najprečim zahtjevima svih javnih namještenika:

1. Neka se potpuno izjednače beriva svih javnih namještenika novo oslobođenih krajeva naše države sa onima iz Srbije i Crne Gore, a primjereno tim berivima da se urede mirovine. Izjednačenje, koje je provedeno uredbom od 13. jula 1919 br. 9340 isključivo za carinarske činovnike i one što služuju izvan Srbije i Crne Gore, izazvalo je shvatljivu osjetljivost i silnu ogorčenost u redovima ostalih namještenika, koji ne uviđaju opravdanih razloga za takovo jednostrano izjednačenje tim više, što razlozi, navedeni u toj uredbi, postoje jednako i za sve ostale namještenike. Ovaj čim nejednakosti poremećuje ne samo ekonomsko ravnovesje, već i osjetljivo dira etičke osjećaje nepogodovanih namještenika, što nikako ne može da doprinosi promicanju interesa službe.

2. Neka se javnim namještenicima i ove godine na vrijeme podijeli obilata pomoć za nabavu odijela i obuće, jer inače radi nastajne zime bit će javni namještenici stavljeni u izvanredno teški položaj zbog nestašice odijela i obuće, koje nijesu u stanju od redovitih dohodaka da nabave obzirom na poznatu skupoću.

3. Neka se vrati javnim namještenicima sviju kategorija protiv svim pravnim principima oduzeta im pogodnost 50% popusta vožnje na željeznicama i parobrodima.

Ova je pogodnost bila pravo stečeno već nastupom službe svakog pojedinog namještenika, te se osniva na podlozi privatnoga prava, a sačinjavala je dio temeljnih dohodaka, na koje je svaki namještenik računao. Materijalna korist, što je država imala od oduzimanja ove pogodnosti, sasvim je neznatna, jer javni namještenici

nici radi bijednog svog materijalnog stanja u privatnom poslu putuju samo u najnužnijim slučajevima, dočim se službena putovanja i onako uračunavaju na teret državnog budžeta.

4. Tražimo, da se izaslanici centralnog saveza kao jedino pozvanog reprezentanta javnog namještenništva prizovu pretresanju i raspravljanju svih staliških pitanja, navlastito pitanja glede daljnjih privremenih odnosno definitivnih uređenja plata te ustanovljenja pragmatike.

Ovaj zahtjev osniva se na priznatom demokratskom principu, da svoje interese imaju zastupati i braniti interesenti sami, kao što je to već priznato svim ostalim društvenim staležima, koji za interese države nijesu važniji od našeg staleža.

Očekujemo od novog ministarstva, da će ovim najbitnijim i najžurnijim zahtjevima posvetiti najveću pažnju i svom ličnošću im udovoljiti.

Pri tome nam je patriotska dužnost da izvijestimo ministarski savjet, kako nezadovoljstvo ovog do skrajnosti napaćenog staleža sve više i više raste i da bi nepovoljno ili odočnjelo riješenje ove naše pretstavke moglo biti povodom još većem nezadovoljstvu, za koje ne bi potpisane organizacije mogle preuzeti odgovornosti.

Za Centralni savez javnih namještenika za kraljevstvo SHS:

Savez javnih namještenika za Hrvatsku i

Slavoniju u Zagrebu:

Predsjednik:

Dr. Benković v. r.

Činovničko društvo za Bosnu i

Hercegovinu:

Predsjednik:

Josip Paltoni v. r.

predsjednik senata vrhovnog suda za

Bosnu i Hercegovinu.

Savez državnih namještenika za Dalmaciju u Splitu:

Predsjednik:

Dr. Petar Derado v. r.

kot. sudija.

Društvo državnih uslužbenecv za Sloveniju v Ljubljani:

Predsjednik:

Maks Lileg v. r.

* * *

Na gornju pretstavku dobili smo od ministarstva saobraćaja iz Beograda odgovor, datiran sa 30. augusta o. g., koji glasi:

Povodom pretstavke, upućene ministarskom savetu radi poboljšanja materijalnog položaja svih javnih namještenika, koju je centralni savez u prepisu izvoleo dostaviti gospodinu ministru saobraćaja uz pismo od 26. o. m., Ministarstvu saobraćaja je čast po nalogu gospodina ministra izvestiti ga, da je Kraljevska Vlada već unela u svoj program rada ona pitanja, za čije se rešenje pledira u podnetoj pretstavci, i da će se sa svoje strane postarati, da se što skorije izvede.

Načelnik opšteg odeljenja ministarstva saobraćaja:

Potpis.

Od pokrajinske vlade za Sloveniju primili smo sa 6. septembra datirani odgovor slijedećeg sadržaja:

Vašo vlogo zaradi zboljšanja gmotnega položaja vseh javnih nameščencev v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev sem s toplim in obširnimi priporočilom na gospoda predsednika ministrskega sveta v Belgradu radevolje podprl in upam, da bodo Vaša upravičena prizadevanja dovedla do zaželjenega uspeha.

Predsednik: Dr Brejc.

Od ministarskog savjeta drugih resornih ministara, te ostalih pokrajinskih vlada nije do danas stigao još nikakov odgovor.

Ivo Verbič (Ljubljana):

Za resno delo resne ljudi.

Zgodovina nam je najboljša učiteljica v vsakem oziru. Tako tudi glede raznih organizacij. Le take organizacije imajo življenjsko silo v sebi, le tiste organizacije, bodisi strokovne, bodisi politične, imajo zaznamovati uspehe, ki so sezidane na zdravi, trdni in solidni podlagi. Le take organizacije si pridobé umevanja, upoštevanja in se njihova naziranja pri reševanju njih teženj merodajna. Na tako podlago hočemo in moramo postaviti vse svoje strokovne organizacije. Bolj kot kdaj prej se kaže ravno sedaj, ko si gradimo novo državno stavbo, potreba smotrenega, odločnega sodelovanja v vseh naših organizacijah. Pomen močne in trdne organizacije je vsakemu znan. Ravno v

sedanji zamotani razmeri vidimo, da se vsak stan organizira, da se vsaka obstojeća organizacija izpolnjuje, da more s tem večjim povdarkom, s tem večjo energijo varovati svoje stanovske interese. Zakaj to? Ker vsak stan od kapitalista pa do zadnjega kočarja uvideva, da je le močna organizacija v stanu dovesti do ciljev.

Držav ne tvorijo posamezni potentati. Smer poslovanja uprave ne sme biti odvisna od dobre ali slabe volje slučajno na visokih mestih sedečih gospodov. Državo tvori narod; narod ostane, potentati so od danes do jutri. Tudi mi smo del naroda, in da se bo ta del naroda upošteval, da bo pri urejevanju upravnih in raznih drugih važnih vprašanj (gospodarska, socijalna itd.) imel soodločujočo besedo, to bodi naloga, to bodi cilj naših organizacij. Da ta cilj dosežemo, je potrebno, da je vsak do izmed nas organiziran. Treba je strniti v močno in nepremagljivo falango vse naše sile, vse naše zmožnosti! Dolžnost vsakega bodi, prispevati po svojih močeh do končnega uspeha! Le tedaj se smemo nadejati uspehov, če bomo vsi brez izjeme združeni pod skupnim praporom. Čakajo nas še težki časi, težke naloge. Sedanost nas uči, da nam bo premagati še nebroj težkoč in ovir. Imamo sicer svobodno in demokratično domovino. Toda vsi čutimo na lastni koži, da je za nas svoboda in demokratizem le na — papirju; praksa je povsem drugačna. Potrebno je tedaj, da smo vsi brez izjeme bojovníki za uresničenje naših teženj, za zboljšanje našega gmotnega in socijalnega položaja. Nikogar ne smemo pogrešati v naših vrstah. Takozvanih »trotoev« ne sme biti med nami! Geslo nam bodi: Vsi za enega, eden za vse! Uspeh nam je potem zajamčen.

Uspehi naših organizacij pa so odvisni tudi od naših izvrševalnih organov, od naših vojskovodij. Le ti morajo čim največ možno svoje sile, zmožnosti in energijo brez sebičnosti posvećati skupnosti. Moralno oporo imajo v svoji organizaciji. Po reku: Več oči, več vidi potrebujejo tudi naši prvoborniki v pre mnogih slučajih potrebnega opozorila in inicijative s strani članov. Ako se to udejavlja, ni dvoma, da dovedejo do zaželjenega cilja. Vodilna in odgovorna, vedno s težavnim delom spojena mesta pa poverite vsakokrat le članom, ki jim je za stvar, ki se zavedajo prevzetih dolžnosti in jih v polni meri izpolnjujejo, članom, ki so vredni neomajnega zaupanja. —

Izza mojega društvenega delovanja moram žalibože pribiti, da v pre mnogih slučajih prevzamejo člani razne funkcije, ki jih nočejo vršiti, bodisi vsled malomarnosti, nebržnosti ali podobnih razlogov. Taki funkcionarji so rak-rana za organizacijo. Na odborniška mesta spadajo najagilnejši in najposobnejši člani, taki, ki hočejo posvetiti resno svoje sile in zmožnosti prevzetim nalogam. Taka mesta so mesta dela; zato naj njih če, nikoli in pod nikakim pogojem ne prevzame funkcij le za — parado. Bolj kot kdaj, veljajo za vršitev funkcij besede: Kar more, to mož je storiti dolžan!

Mnogo smo že slišali in čitali o koruptnih razmerah pri naši upravi. Praksa nam kaže, da to zlo ne pojenjuje, ampak celo raste. Ako navajamo primere tega zla, izvirajočega iz naše centralne uprave, ni naš boj naperjen proti pripadnikom kakega plemena troimenega naroda, ampak proti sistemu, ki se hoče uveljaviti. Slišijo se vesti iz Beograda, kako pridno napredujejo naši srbski tovariši, zlasti še, če imajo v bližini kakega ministrskega stolčka svoje kume, strice in podobno. Mi zahtevamo pa za vsakega izmed nas uveljavljanje na-

čela za vse enake pravice. Ne sme se nas smatrati o s v o j e n i m i ! Mi smo osvobodjeni in te osvoboditve smo težko pričakovali ter po svojih močeh zanjo delovali. Napredovalno vprašanje se mora pred izvedbo skupnega statusa po veljavnih načelih izvesti za vsako pokrajino skupne domovine čimprej in posebej, oziraje se na službeno dobo, krajevne potrebe in zmožnosti. Niti senca dvoma ne sme obstajati, da je bil kak pripadnik troimenega naroda zapostavljan, a drug protežiran.

Za resno delo je treba resnih ljudi, za resne organizacije resnih funkcionarjev. Potem bodo tudi uspehi resni!

Agitirajte za naročbo pri vseh tovariših in tovarišicah! Nobena kavarna, nobena gostilna, kamor zahajate, ne sme biti brez našega glasila. Povsod naj odmeva Naš Glas!

Dr. Milan Ogrizović (Zagreb):

Duševni radnici in njihove plače.

Kad me je moja pokojna majka siala u prvu gimnaziju, zaprijetila mi se: ako ne budem dobro učio, da će me dati u šostare. Pri tom mi je pokazala na malu radionicu s natpisom, koji i danas pamtim: Janko Sabolin, postolar. Budem li pak uvijek odlikaš, da će biti veliki gospodin. Ja sam svake godine donio kući odliku i postao sam — profesor, a Janko je Sabolin saziđao veliku palaču. Sad poslije rata ima već nekoliko kuća, više nego li ja — pari cipela!...

Moral ove moje životne priče: Djeco, nemojte učiti u školi i ne budite za Boga odlikaši! Hodite u zanat!

Kao profesor imao sam u prvom razredu jednog simpatičnog i mirnog dečka, koji doduše nije ništa »kvario«, ali za nauku mu nije bilo baš ni malo stalo. Svojom je crnim očicama radije gledao kroz prozor, nego li na ploču i u mene. Prozorom ga: ni ne otvori usta. Pitam ga, nek ponovi, što sam onaj čas tumačio, ne zna ništa. Izgrdim ga i kažem mu, da će ga naredni sat pitati. Opet ga zovem, a on ništa. Samo se zagledava u prozor. »Pa šta misliš? Ne će ti se učiti! Hoćeš valjda biti — konobar!« — viknem na njega ni ne misleći, kako sam došao baš na konobara, o moj dečko odmah prihvati tiho: »Pa to bih ja i htio, ali mama ne će ni ča čuje!«

»Konobar bi htio biti?«

»Da!« ponovi mal i pocrveni.

Kad mu je mati poslije došla, da se upita za njegove redove i napredak, kazao sam joj njegovu želju. Ona se isprva bunila i — kao činovnička gospodja! — bila će i uvrijedjena, ali kad je napredak i poslije druge sjednice bio isti, izostane moj dečko, a ja na njega i zaboravim.

»Jedno pivo!« viknem jednom žurno u restavraciji na stanici, a tko mi ga smijući se nosi? Moj mali mirni prvoškolac, odjeven u crni frak, spretni »piccolo!«. Klanja se, dvori, nosi, a lice mu nasmijano. Zadovoljan, veseo.

Godine prolaze kao u kinematografu. Još uvijek u istoj restavraciji, samo visok, elegantan, ozbiljan s crnim zalicima i pomno začeslanom kosom ide moj nekadanji prvoškolac, ali više ne dvori, ne nosi, već s olovkom i bilježnicom u ruci dostojanstveno prolazi izmedju stolova, oglašujući se — kad tko vikne »platiti!« —

s sonornim »odmah, molim!« Postao je nadkonobar i meće novac na stranu.

Za vrijeme rata prigodom jednog transporta zapadem u isto takovu pokrajinsku restavraciju, čistu i urednu. Moj nadkonobar već je restavrateur, mladi gazda, ima veliki zlatni lanac i sat (ja to ne ču nikad imati), a u pregovorima je, — veli — da preuzme jedan veliki hotel. Kao dobavljač za vojsku nije trebao ni služiti. »A da ste se turali kroz gimnaziju, sad biste bili kao svršeni pravnik besplatni vježbenik i dakako rezervni poručnik, koji bi već negdje na Karpatima bio i pao ili se potucao u zarobljeništvu!« — »Bolje je ovako,« nasmiješi se on.

Opet morat: što ćete, djeco, u gimnaziji? I šta će Vam nauke?

Pričaju za jednog profesora matematike u Madjarskoj, da je jedne godine s teškim instrukcijama ipak toliko zaštedio, da je mogao svoju brojnu porodicu (nekih sedmero djece!) povesti na praznike u Peštu, da vide glavni grad i da nekoliko dana tamo proborave. Jednoga podneva zadju oni u jedan oveci hotel na pivo, a poslije da će u manju gostionicu na ručak. Ali sudbina je htjela drugačije. Konobari su najednom, a da nije bilo ni naručeno, stali za cijelo porodicu prostirati pribor za ručak, donositi fina vina, cvijeće, voća itd. (kao u kinematografu). Čudi se profesor, to je valjda zabuna, nesporezumak, razlaže konobarima, da nije ništa naručio, vadi novčarku: — ta on to sve ne bi mogao ni da plati — ali konobari se klanjaju i smiješkaju: gazda nam je tako naložio. I najbiranija jela zaredaju cijeloj porodici, a kad je došao i šampanjec, onda je gazda pozdravio profesora: »Sjećate li me se još, gospodine profesore? Ja sam bio Vaš djak...«

Profesor namiče naočari: »Ne!... Ne osjećam se —«

»Vi ste, gospodine profesore, moj najveći dobrotvor. Vi ste mi u prvom razredu dali treći red iz matematike, i moj me je otac ljutit dao u sluge, ali sam ja od običnog krčmarskog hlapca, vidite, danas vlasnik ovog hotela. Uvijek sam Vas blagoslivljao i Vaše lice imao pred očima, a danas sam ga ipak poslije toliko vremena ugledao. Dopustite, dakle, da Vas u zahvalnost za Vaš treći red danas počastim.«

Takovih pedagoških sličica ima više, a rat je od njih stvorio pravu »tisuću i jednu noć!« Imam svojih bivših djaka činovnika i zanatlika. Činovnici se paze kao i ja, a bili su izvrstni i marljivi u školi, a oni trećoredaši i ostali, koji su se kojekako povlačili do četvrtog razreda ili još manje, sad su slagari i bankovni činovnici, imajući daleko više plaće od mene. Kod posljednjeg brijačkog štraika dobio je brijački kalfa (i opet moj nevaljeli učenik) na nedjelju više plaće nego li ja na mjesec kao njegov bivši profesor...

A kad bili bio gotov, da nabrajam sve one svoje bivše učenike, koji su se ratom trgujući obogatili?

Poznajem jednog čak »milijunaša«, a bio je putujući glumac, istjeran iz svih gimnazija; danas trguje s Milanom prelazeći kroz Italiju za najvećih nemira i bunu mu je budjelar hiljadarki. Drugi je kao obični agent baš neki dan preuzeo od naših seljana, koji su se vraćali iz Amerike, dolare, izmijenio ih u krune i pri tom u jednom danu zaslužio više od stotine hiljade krana! Moj bivši »purš« za vrijeme ovog rata stekao je trgujući takodier lijepe hiljade, na sad bolje žive nego li ja i moji drugovi, duševni radnici.

Reći će tko: to je sreća, ratne konjunktore, slučajevi i slično. Ali sve to da-

nomice postaje pravilom, i mlađi će naraštaj listom početi da kreće u trgovinu i u lakše zasluzbe nego li u činovnike, koji gladiju i stradavaju. Kad počnu i djeca progledavati, kad oni mladi fakinčiji prodavanjem cigareta stiču, a da se ne trebaju mučiti knjigom, koliko će nam onda ostati pravih i ambicioznih učenika? Kad četvrtoškolac vidi, da će kao bankovni činovnik doći brže do veće plaće nego li maturant, koji treba još da se probija na universi, tko će onda svršavati gimnaziju i učiti dalje? Tko će u opće ići u državne činovnike? Gdje će nam biti viša stručna naobrazba? Gdje znanost, književnost i umjetnost, budu li se talenti rastepli i izgubili po praktičnim zvanjima, kad se duševni radnici ovako slabo plaćaju.

I čim ćemo mi profesori djecu pobuđivati na rad? Zar samo idealnom vrijednošću znanja i ljepotom duševnog rada? Hoću li onom u nižoj školi zaprijetiti, da će, ne bude li učio, ići u konobare, šoštare, meyarere ili u makar koje zanatnike, kad su svi ti za dva decenija posjednici kuća, hoteljere, milijunaši? Hoću li mu govoriti o svetom zvanju pučkog ili srednjoškolskog učitelja, kad mi više puta za predavanja dolazi omaglica, jer sinoć nisam dosta večerao, ili kad on na meni vidi isto odijelo, koje se već izlizava, i otrčani ovratnik. I s kojim veseljem da predaje profesor u školi, slabo nahranjen i slabo odjeven, gledajući pred sobom sinove milijunaša, koji već sad imaju na ruci dragocjeno prstenje i zlatne lance preko grudiju?

Država je dužna učiniti ovomu kraj! Odredio se porez na ratne milijunaše. A da li se i provodi? Nisu li ti ljudi i ovaj zakon obišli ili se uz dobar bakšiš izvukli? Stoji svakako ovo: da mi javni namještenici ne možemo s ovom sadašnjom plaćom kraj sve veće skupoće ni do 10. u mjesecu živjeti, to jest prehranjivati se samo, a da o odijelu nema ni govora. Da nam se plaća potrostruči, upravo potrostruči, onda bi čovjek mogao da nekako na mjesec sa živžom izadje, a da ne treba nuzgredno zasluzivati. Moji kolege muče se teškim instrukcijama, koje ih još više ispljašu, drugi (kao i sam) književnim radom, treći drže djake na stanu i košti, četvrti će biti prisiljeni, da se bave i tajnom trgovinom, peti posudjuju itd. pa kakvi ćemo onda izlaziti pred naše djake? Izmučeni, zabrinuti, duhom odsutni...

Ne pomogne li država i to što skorije svojim javnim namještenicima, duševnim radnicima, sprema joj se još i veće, sudbonosnije zlo. Duševni će se rad sve manje cijeniti. U našem društvenom životu prevladat će mišljenje, da je glupost težiti za idealima i biti rodoljubljan, već da je glavno: bogatiti se i sticati novce. Požuda za zlatom uništiti će sve plemenitije pobude. Obrnuto: sve veća bijeda kod državne duševne intelektualne elite — a to jesu pretežno javni namještenici — ubit će i ono malo idealizma, što ga je svatko polazeći iz školskih klupa još sačuvao za svoje zvanje unatoč nevolji, pa će duševni stradaloci početi dolaziti na ovu misao: onako, kako su nama ratne prilike dovele do absurdnosti pojam idealnog duševnog: rodoljubnog naroda, tako ćemo i mi biti prisiljeni, da do absurdnosti dovedemo pojam vlasništva. Ako država sama ne uzme od lako stečenih privatnih milijuna i ne dade nama, koji se za istu državu teško mučimo i koji smo njezin inteligentni sastavni dio, onda smo vrlo blizu misli, da bi te pojedincu suviše ratne milijune trebalo proglasiti našim vlasništvom i zahtijevati od države, da ih pravedno podijeli među one, koji za pravo čine srčiku države.

A ne znači li to izazivati savlasti komunizma? Nije li to šteta državi?

U to neka se gospoda na kormilu zamisle i nek nam pomognu još prije ove teške i gladne zime! Povišice, što dobivamo, tek su mrvice. Mi gladujemo, gospodo, i ne možemo duševno raditi sa slabim tijelom. Pomozite nam i ne stvarajte od nas — boljševike!

Prof. Katunarić (Split):

Zašto se udružujemo?

Javni namještenici, koji su uslijed strašnog i dugog rata iznemogli materijalno, duševno i fizički, u skrajnoj nevolji počeli su se udruživati, ne bi li na ovaj način pomogli sebi i državi.

Udružili smo se, da pomognemo vladi pri riješavanju teških životnih problema znajući, da ih ni najbolja vlada ne može bez naših udruženja da riješi. Mi smo prvi pozvani, da pri riješavanju sudjelujemo tim više, što se stvara naša nova moderna jugoslavenska država, za koju nam dužnost nalaže, da i mi postavimo temeljni kamen, koji odgovara današnjem duhu vremena.

Udružili smo se svi javni namještenici cijele Jugoslavije, ne bi li što brže i uspješnije pomogli našoj napaćenoj domovini. Udružili smo se, da ekonomski podignemo naše članove, da uzmognu pristojno živjeti, imajući pred očima, da je ekonomska neodvisnost sredstvo za postignuće cilja, a cilj jest sloboda, jer ekonomski nezavisni činovnici jesu stup slobodne Jugoslavije. Ovo je prvi uvjet, da se uzmognu riješavati drugi životni problemi, koji zahtijevaju od svakog namještenika napornijeg rada, kojega se ne može imati bez ekonomske neodvisnosti.

Svakom članu udruženja stoji dobro usadjeno, da dobar činovnik mora da uvijek uči i znanstveno se svestrano kao i stručno naobražava i usavršava. On stoji jednom nogom na temelju znanosti, a drugom na praksi i praktičnom životu. Tako nalazi u svom umnom i moralnom napretku zadovoljstvo i pobudu, da što više žrtava doprinese narodu, jer svak zna, da je on radi naroda, ne narod radi njega.

Udružili smo se, da nestane protekcionizma t. j. nerazmjernog unapređivanja, koje stvara nezadovoljstvo među samim članovima, a time nanosi silne štete državi u moralnom i finansijskom pogledu.

Znajući, da novine utječu velikom snagom na život i stvaraju umjetno javno mnijenje, što više puta štetuje, odlučismo i mi sudjelovati, izdavajući »Naš Glas«, ne bi li time javno mnijenje bilo pravi i prirodni odraz društvenog života, a ne ekstravaganta kakve nervozne i histerične duše, odgojene između četiri zida; duše, koju nigda nije ogrijalo pravo sunce, ni propirio vjetar, nit je igda bila u životnoj borbi.

Udružili smo se, da ne očekivamo sve od vlade i države, nego da tražimo od njih samo ono razumijevanje, koje moraju da posvete ovakim udruženjima, koja su im desna ruka. Na žalost do sada nijesmo toga osjetili, nego protivno nastojeći, da nas unište. Možemo mi samo napomenuti, da je reakcija pravi elemenat u udruženjima, jer ona suspreže energiju pokretnih sila i gomila ih do eksplozija, koje su često od nedoglednih posljedica.

Država nema boljih saradnika nego što su samo udruženja. Ona se njima upotpunjuje te s njima skupa riješava socijalne probleme života.

Udružili smo se, da Vladi olakotimo riješavanje našeg pitanja držeći se one: »Nil de nobis sine nobis!« —

Slivničan (Ljubljana):

Srbska lekarniška taksa.

Najnoviji atentat, ki ga nameravajo izvršiti, oziroma so ga že izvršili gospodje v Beogradu na naše žepe v Sloveniji in na našo valuto, je naredba srbske lekarniške takse v dinarjih. Pred nami leži recept, ki je stal dosedaj 2 K 69 v., a po novi srbski lekarniški taksi stane 14 K 67 v. Razlika je 11 K 69 v., kar znači 5-kratno ali 400 % no povišanje zdravil.

Informirali smo se na merodajnih mestih in zaznali, da je uvedba srbske takse ne samo protipostavna, marveč tudi neupravičena. Protipostavna je, ker ni bila nikdar razglašena: do sedaj namreč »Uradni list« ni prinesel ne črtice o njej. Gospodje v Beogradu so pozabili eno izmed najvažnejših točk zakonodaje: na razglasitev. Postave, ki naj bodo obvezne za državljane, morajo biti razglašene. No, bodo gospodje v Beogradu rekli: Bodemo pa napravili naredbico v Uradnem listu za Slovenijo, da ima od sedaj naprej veljati srbska lekarniška taksa. A glej ga spaka, tudi tedaj ne pojde. Naredba srbske lekarniške takse ni nič drugega, nego pravcato vtihotapljenje »reguliranja« naše valute v Sloveniji, a regulacija valute ni stvar eksekutive (vlade), marveč je stvar zakonodaje (parlamenta).

S tako naredbo bi posegla vlada (uprava) v delokrog postavodajne skupščine, kar ne gre. Morda so baš raditega gospodje v Beogradu pozabili na lašč na razglasitev, da se izognejo nepriklam v parlamentu, češ uboga slovenska »para« bode že plačevala zdravila v »parah« in lepo molčala.... A kar tako se vendar ne damo ugnati v kozji rog iz Beograda. Res je v Ljubljani mestni magistrat razposlal srbsko takso lekarnarjem po naročilu vlade, a to uradovanje ni nobena razglasitev in ne more suprirati razglasitve. Srbska taksa za naše občinstvo ni pravzaprav nič pravnoobvezna in občinstvu je ni treba plačevati. Prav lahko se zgodi, da se bodo morala naša sodišča pečati z zadevo. Ni neverjetno, da bode ta ali ona stranka plačilo zdravil po novi taksi odklonila, sklicujoč se na zgoraj omenjeni pravni položaj, in lekarnar, ki ji z ozirom na odgovornost po kazenskem zakonu ne bode mogel odreči pomoči, — moral bo razliko med staro, za stranke obvezno takso in med novo iztožiti pri sodišču ali obratno: stranka bo to razliko sicer plačala, a jo zahtevala potom sodišča od lekarnarja nazaj. In nič ne dvomimo, kako bode pri naših, na tako visoki stopnji pravnega čuta in pravne naobrazbe stojećih sodiščih, ki imajo pravico do presojanja postavnih naredb — izpadla razsodba.

Postavki srbske takse, ki so sami na sebi že itak zvišani, ne glede na to, da je lekarnarju naročeno, da mora preračunavati dinarje v krone po ključu 1:3, — pa tudi v dejanskih razmerah niso utemeljeni. Šle so pač farmacijskemu blagu cene znatno kvišku in režijski stroški so se zvišali na tak način, da lekarnarju s sedanjo takso ni moči izhajati. A to podraženje nikakor ne more upravičevati uvedbe visoke srbske takse t. j. uvedbe 5-kratnega (400%) povišanja sedanje takse. Povišanje v izmeri 100%, 150%, makar 200% bilo bi več kot zadostno. A računati zdravila po zvišanih postavkih srbske takse v dinarjih in preračunati potem vso vso v krone po ključu 1:3, t. j. multiplicirati jo s številko 3, to pač ne bo šlo!

To ne pomeni nič drugega, kakor izročitev ljudstva na milost in nemilost le-

karnarjem, ki bi postali čez noč pravcati vojni dobičkarji s pomočjo in po zapovedi osrednje vlade.

Pozivljamo ljubljansko vlado, da srbsko lekarniško takso nemudoma odpravi, kar gre pri nejasnih kompetenčnih razmerah beograjske in ljubljanske vlade brez vsake težkoče.

Ker pa postavki dosedanje takse (naredba z dne 13. januarja 1914 št. 276 drž. zak.) res ne odgovarjajo več današnjim razmeram, — splošna draginja se žalibog ni dala oplasiti po Eskulapovi kači, — naj se zvišajo na primeren in za producete sprejemljiv način, nikakor pa za 400 %. Torej prosimo! Uradniki smo imeli že doslej po lekarnah preveč troškov; vse kaže, da bomo morali po srbski taksi vbodoče poginjati brez lekov. Gorje uradniku, ki ima bolno ženo ali bolne otroke!

F. D., podvornik (Zagreb).

Na okup, drugovi podvornici!

Ako itko — a to baš podvornički i nižji stalež — može biti više obradovan i zadovoljen sa organizacijom Saveza javnih namještenika, da je i tome staležu u dio palo, da može svoje težnje i nevolje izjaviti široj publici, — pa i najvišjim svojim pretpostavljenim.

Istina je, da podvornici imaju svoje udruženje pod imenom »Podvornička Zajednica«, ali to udruženje nije nikada moglo uplivisati na svoje pretpostavljene onakovom snagom, kako to može današnjom organizacijom sjedinjenim silama sa svim javnim namještenicima. Uzalud smo raznim predstavkama i molbama dokazivali svoje bijede i nevolje, u kojima se i danas nalazimo, da je naše stanje takovo, koje vodi upravo do katastrofe, ne priskoči li se čim prije izdašnjom pomoći tome najblijednijem i parničkom staležu u pomoć. Od početka našega udruženja pak do danas nismo takoreknuć sa svojom zajednicom polučili ništa, osim nekih malih uspjeha, koje nije vrijedno ovdje ni spominjati, — usprkos toga, što nam se je uvijek obećavalo od strane naših mjerodavnih faktora, — ipak je to ostalo uvijek samo pusto obećanje i ništa više. Da nismo do uspjeha mogli doći, sasvim je naravno, jer nismo imali nikoga za sobom, koji bi nas podupirao u našem nastojanju, — a mi sami po sebi nismo bili tako jak faktor, na kojeg bi se oni bili chazirali. Toga radi i nismo imali nikakvih plodova svojega teškoga i napornoga rada. Danas je to sasvim drugačije. Danas nismo osamljeni, danas smo udruženi s najmanje 25.000 naših drugova, koji će nas podupirati u našim pravednim zahtjevima, — a ako Bog da, dok se sasvim provede organizacija po čitavoj zemlji našeg kraljevstva, biti će nas i preko 50.000 drugova, onda držim, da će respektirati naše opravdane zahtjeve. —

Organizacijom Saveza javnih namještenika, u kojem se nalazi i naš podvornički stalež, držim, da smo stupili u novu fazu našeg života, kako se već danas može razabrati po svim dosadašnjem istupanju Saveza u korist svojih članova bez razlike staleža u demokratskom duhu. Ako i još nismo znatnih uspjeha polučili, — ipak možemo pouzdano očekivati, da će se tekom vremena morati udovoljiti našim zahtjevima, koji su skroz opravdani.

* Vse sluge v državi SHS posebno opozarjamo na ta članek iz peresa slugel Op. uredn.

U početku organizacije Saveza bila mu je prva stvar, da se obrati jednom predstavkom na ministarstvo u Beogradu glede poboljšanja materijalnog stanja javnog namještenstva, a u prvom redu našega staleža, koje se nalazi u težim životnim prilikama no svi ostali. U toj predstavi je zatraženo, da se imade doznati skuparinski doplatk u jednakoj visini, bez razlike od najnižeg pak do najvišeg službenika, s tom motivacijom, da svi kupujemo na jednom tržištu za jednaku cijenu, jer u cijenama na tržištu ne ima razlike, bilo to za podvornika ili za najvećeg gospodina.

Prigodom predaje naše predstave u Beogradu ministru predsjedniku, posjetili smo i druge gg. ministre naročito iz naših krajeva, pak nam je tom sgodom od strane jednog ministra prigovoreno, da to nije u redu, što za sve jednako tražimo, da se tome ne inože udovoljiti, jer da podvornik ne može toliko dobiti, koliko n. pr. jedan banski savjetnik, jer da podvornik nema tih zahtjeva kao viši, pak uslijed toga mora i skromnije živjeti od ostalih službenika, stoga da se i ne može svima jednako doznati skuparinska pripomoć. Kada smo dokazivali, da je jedino naše stanovište opravdano onako, kako je u predstavi naznačeno, konačno nam se po starom običaju obećalo, da će se učiniti, što će se najviše moći. Kod doznatičavanja tih po višica vidimo, da se i opet provadja po onom starom sistemu, da se najme višim daje najviše, srednjim manje, a najnižim malo. A čime da se mi podvornici i najnižji razbacivamo? kako nas je upozorio onaj g. ministar, da podvornik mora skromnije živjeti od ostalih, kao da mi toga i ne činimo. Da je Savez opravdano tražio za nižje namješteničtvo u svojoj predstavi, da mu se jednako doznači kao i ostalim, vidjet će se iz sljedećih podataka:

Podvornik dobije danas, i to u najvećem plaćevnom razredu, sa svima doplatcima i vanrednim dodatkom 350 K mjesečno ili 4200 K godišnje plate sa dvoje djece. To su mu sva beriva, koje prima godišnje. Potreba njegova je za 4 člana obitelji — uzmimo, da si namiriva sve putem središnjice za opskrbu javnih namještenika, koja pribavlja ipak jeftinije od ostalih trgovaca — 480 kg brašna za iznos od 754 K, 2 hvata drva 600 K, 4 para cipela 500 K, 1 muško odijelo 800 K, 1 žensko odijelo 600 K, 24 kg šećera po današnjoj cijeni i po pol kg po glavi obitelji 237 K, 48 kg masti po 15 K 720 K: ukupno dakle samo, ovo što je najnužnije, iznaša 4211 kruna. K tome ako još pribrojimo sa svim skromno 500 kg krumpira 1000 K, 100 kg bažulja 300 K, 300 kg kapusa (zelja) 450 K, stanarina 480 K, popravak cipela 240 K, žigice 60 kruna, 1 liter mlijeka dnevno po 3 K iznaša 1095 kron, 10 kg soli 30 K, 12 litra proleja samo po 1 K 12 K, 5 kg sapuna 120 K, 10 kg sode 30 kruna, — ovo sve bez mesa i inih kućnih potrebština iznaša sa onim 11 K, što smo ih prekoračili već kod prvog izdatka, 3828 K. Sada bih se uslobodio pitati onog g. ministra: kako da skromnije živimo, kada ne zahtjevamo niti mesa niti nikovog pića, paće odričemo se i pušenja i hranimo se samo sa varivom i napolak se odijevamo i obuvamo, a ipak nam je kraj sve te skromnosti još izdatak veći od doznatičenih nam beriva za 3828 kruna godišnje? Čime ćemo nadoknaditi taj deficit, a ipak moramo da ga izdajemo, ako hoćemo, da živimo? Zar onda nije opravdano, da Savez traži, da se skuparinski doplatk imade svima jednako doznati, kako za visoke, tako i za manje uslužbenike? —

Ali gg. ministri ne daju si toga nikako dokazati, prem da oni to vrlo dobro znadu.

Iz ovih par redaka uvidjet će svaki naš drug i drugarica, zašto je potrebno i neophodno nužno, da se svi okupimo u ovo novo kolo, da svi porađimo oko toga, da ne smije biti niti jednog našeg druga i drugarice, koji ne bi bio u savezu javnih namještenika. Samo tako ćemo si moći izvojevati bolji život i bolju budućnost.

Pogledajte si radničke organizacije, kako su one tijesno organizovane, kako one danas dominiraju svojim poslodavcima! Najslabiji radnik danas zaradjuje 30 do 40 K dnevno, i još se tuže, da ne mogu izlaziti kraj današnje skupoće sa svojom platom. A što ćemo mi bijednici da kažemo sa našom kukavnom platom? Otkuda ćemo mi pokrivati onaj višak potroška, što nam naša plata ne dosiže? Zato Vas pozivam ponovno, drugovi i drugarice, da se prihvatite posla svaki u svojem krugu, da ne smije izostati ni jedan naš član, bio on aktivan ili umirovljen, a da ne pristupi u naš savez, jer samo tako ćemo moći ujedinjenim silama polučiti naše opravdane zahtjeve.

Učinite i odazovite se dužnostima, koje Vam nalazu društvena pravila, predplaćujte se na sveznički naš list »Naš Glas«. Širite ga po svuda! Nijedna gostiona ni kavana nesmije biti bez našeg glasila, neka se čita svagdje i neka ga čita svatko pa i najviši naši pretpostavljeni. U našem ćemo listu iznašati naše tegobe tako dugo, dok nam se ne dodje u susret boljim uređenjem plata i dok se ne urede naše staleške prilike. Ako će se svaki naš član držati toga načela, siguran sam, da nam je budućnost osigurana. Dakle na okup drugovi i drugarice! —

Just Piščahec (Ljubljana):

(Dalje.)

Carinstvo.

Št. 1. Uvedba carine v Jugoslaviji. Ministrski svet je odločil v svoji seji dne 11. marca 1919.: a) da se dopusti promet zveznim in prijateljskim državam, ki so ostale še dalje v trgovinskih odnošajih z nami, na osnovi dotičnih pogodb brez omejitve, izvzemši za proizvode, za katere je izjemno zabranjen izvoz iz posebnih državnih razlogov; b) da se izključi in zabrani vsak trgovinski in osební promet iz neprijateljskih držav; c) da se neutralnim državam, katere so z nami v ugovornih odnošajih, načeloma dopusti promet po ugovornih odredbah, ali da se z obzirom na eventuelnost, da se preko njih uvažava v naše ozemlje neprijateljsko blago, promet podvrže posebnemu režimu, ki prepreči vsak uvoz v našo državo iz sovražnih držav in vsak izvoz iz našega ozemlja preko njih v sovražne države; d) da se na izvoz iz prijateljskih ali neugovornih držav uporabljajo izključljivo maksimalne carinske postavke občne carinske tarife, kakor tudi na proizvode iz neutralnih držav; e) da se prizna uvoz, prost od vsake carine in davščin, domačim proizvodom iz teritorija, naseljenega po Srbih, Hrvatih in Slovencih, ki so še okupirani od kake tuje sile in prost izvoz iz kraljevstva v to ozemlje, ako služi blago za potrebe prebivalcev in ne tuje posadke; f) da se zabrani uvoz in prevoz vsega blaga, ki prihaja iz teh teritorijev, a je izvora iz zemlje, ki jih je okupirala tuja sila. Blago pri vseh drugih zveznih in nam prijateljskih državah se sme uvažati, ako je izvor dokazan in se plača carina v smislu dogovorov in tarif; g) uvoz iz Albanije je carine prost; h) da se v načelu prizna Češki in Poljski pravico

na uvoz v našu državu, a njih blago je podvrženo režimu občne tarife do vzajemnega sporazuma.

C št. 1070 od 13. marca 1919.

Ker so se navzlic izdanju gornje nar. uvažale po celem kraljestvu velike množine življenskih potrebščin, je ministrstvo z brzojavko C št. 1489 dne 30. marca 1919 naročilo, da se brez odlašanja podvzamejo vse mere, da se meja popolnoma zatvori in da se prehod čez mejo vrši samo pri carinskih uradih, odnosno samo na onih krajih, kjer je vojna in policijska oblast, da blago napoti na carinski urad.

Z brzojavko C št. 743 se je ob enem izreklo, da je prevoz preko našega ozemlja v vseh smereh prost.

Da pripravi vse potrebno, da se ustanovi in da morejo carinarne takoj početi s svojim poslovanjem, pooblastila je delegacija ministrstva financ dne 2. aprila 1919 upravitelja glavne carinarnice I. r. v Ljubljani, čar. nadz. Justa Piščanca. Ta je takoj začel s svojo nalogo, in dne 4. aprila t. l. se je pričelo z ocarinjevanjem vsega blaga, ki je prihajalo iz nam sosednjih, iz bivše Avstrije nastalih držav in drugega inozemstva. Pri vcarinjevanju se je začetkom uporabljala carinska tarifa bivše Avstrije. Po otvoritvi carinskega oddelka na glavnem kolodvoru v Ljubljani so se kmalu nato, čim so bili potrebni nameščenci na razpolago, po imenovanem pooblaščenju ustanovile sledeče carinarne ob demarkacijski črti in sicer: v Špiljah, oddelek na Vrhniki, v Škofjeloči, v Ložu, Cerknici, Jesenicah, oddelki v Boh. Bistrici, Kranjski gori, Gorenji vasi, Železnikih in Zirch, v Trzinu, Sp. Dravogradu in v Radgoni; v Mariboru pa poseben oddelek na glavnem kolodvoru. Ustanavljanje carinarn na Koroškem je v teku.

Št. 2. Uvedba srbske tarife in zakona. Obznana Generalne direkcije carin z dne 29. marca 1919 c št. 1071 je bila objavljena v št. 27 »Službenih Novin« z dne 3. aprila »M. Uradu v Ljubljani je bila dostavljena dne 16. maja t. l. ter se je takoj pričelo uradovati na njeni podstavi. Obznana določa mej drugim: 1. da se na vsem teritoriju, ležečem ob demarkacijski črti, ustanovi carinarne, organizuje vsa carinska služba in začne plačevanje carin; 2. da se razširi na vesteritorij kraljestva ter uvede v pogledu organizacije službe carinski zakon, a glede vplačevanja carin občna carinska tarifa prejšnje kraljevine Srbije kakor tudi trgovinski ugovori, katere je ona sklenila z drugimi državami, v kolikor so še v veljavi. Od te občne uvedbe se izvzamejo sledeči posli: a) opravičevanja in razsojanja v carinskih prestopkih, ker to spada po prejšnjem zakonodajstvu pod posebne oblasti; b) personalna prašanja, disciplinska oblast, ocene (kvalifikacije) uradnikov, nazivanja, premeščanja, odpuščanja itd., za kar naj bi skrbele dosedanje predpostavljene oblasti ter o vsem tem stavile predloge centralni carinski oblasti; c) da se carinskim organom prepuste tudi nadalje opravi, ki so jih dosedaj vršili: prodaja soli, znamk, kontrola tobaka itd.; d) blagajniško uradovanje ostane neizpremenjeno;

3. da se oslobodijo vsi carinski uradniki službe v vojski, razrešijo vseh drugih dolžnosti ter napotijo na svoja službena mesta;

4. da sme minister financ imenovati potrebno število carinskih inštruktorjev in jim odrediti posebno nagrado. Inštruktorji bodo skrbeli, da se brzo otvorijo carinarne, organizirali vso carinsko službo ter navajali uradnike in nameščence na pravilno vršenje službe in na pravilno ra-

zumevanje in uporabo zakona, tarifa in ugovorov;

5. da minister financ sme odpravljati in znova ustanavljati carinarne po potrebah in zahtevah prometa in trgovine;

6. nastavljanje bivših fin. stražnikov kot skladiščnike;

7. da se do izvedbe organizacije finančne straže, ki je nameravana, uporabi jo mejne čete takoj za carinsko službo, a vojaki izenačijo v plači in pripadkih z žandarmerijo.

Eugen Sgurić (Zagreb):

Što se imade učiniti.

Još u početku našeg stališkog pokreta naglasili smo, da tražimo sredjenje naših moralnih i materijalnih odnosa, koji imadu paralelno teći sa sredjivanjem opće narodnih odnosa, ali u skladu sa našim plemenitim osebinama, kao i prema pretrpljenoj moralnoj i materijalnoj šteti javnih čimbenika pojedinih pokrajina našega kraljevstva.

Činovništvo i ostalo javno namještenništvo u Srbiji izgubilo je sav kućni inventar, propala im je odjeća i obuća, te je dapače i moralno puno trpjelo pod okupatornom vlasti Vilimovog i Karlovog carstva. Tamnice i stratišta bilježe tisuće nedužnih žrtava.

Kad nam je uz medjusobnu potporu uspjelo raskinuti stoljetne verige i provesti narodno oslobođenje, pravo su se naši mučenici ponadali, da će ih država odnosno narod, za koga su trpjeli i radili, ošteti za podnesene patnje. Ovi muževi, zajedno s onim, što moradoše napustiti domovinu, zaostali na rodjenoj grudi, pripomogoše oslobođenju svoga naroda. Pregarajući dnevna poniženja sokolili su slabije dočaravajući im sretniju budućnost i ujedinjenja.

Vlast pak kao vlast »nagradila« je te muževe dnevnicama od 16—8 poslije od 12—6 dinara. Novcem, kojim ne mogu pokriti ni najnužnije kućne potrebe. Za stanove, namještaj, obući i odjeću nije se za njih nitko pobrinuo. Premda je državna vlast bila dužna, da im štetu naknadi.

Posljedice tog nezrelog postupka jesu dvojake. Nezadovoljstvo namještenika u novim krajevima, čija su beriva znatno manja, te nezadovoljstvo onih sa dnevnicama, koji iz tih prihoda ne mogu naknaditi opustošene domove. Jednoj i drugoj činjenici trebalo se oprezno ukloniti, što se moglo polučiti vrlo lagano na taj način, da su svim javnim namještenicima izjednačena beriva, a onima, koji su uslijed rata stradali, dopitati veće novčane oštete. Plaće i beriva, kao i doplaci moraju biti jednaki, jer služimo jednom narodu i jednoj državi.

Nezgrapno je izgovor, da različitost cijena t. j. skupoća u pojedinim pokrajinama opravdava takove razlikosti u dohocima, jer je država dužna cijene svim raspoloživim sredstvima izjednačiti. Za takovo nesredjeno stanje nose odgovornost pred nama i pred narodom oni, koji su zvali i postavljali, da te prilike srede.

Izjednačenje u berivima i zahtjevi za povišicu plaće prema savremenoj potrebi nisu plemenska kapricioznost, kakovom se ne bez tendence prikazuje. U tim tvrdnjama leži naime težnja, da se rad SJN medjusobnom sumnjom onemoguć i razbije. Naši se zahtjevi temelje na klasnom interesu, kao i zahtjevi manuelnog radništva. Posao se radnika jednake vrste naplaćuje po istom poslodavcu jednim mjerilom bez obzira, kakovog je plemenskog obilježja dotični unajmljenik. Mi smo kao

javni namještenici unajmljeni po državi i prema kralju i narodu ugovorom vezani bez obzira na plemenski karakter i političko naziranje. Nama država naplaćuje rad i radnu sposobnost te nas ne smije i ne može uvlačiti kao stališ, da sudjelujemo i da se izlažemo za političko partajске trzavice. Visoko stojimo nad time, da se damo upotrijebiti kao oružje pojedinih stranaka, premda ćemo pojedinca štiti, da mu politički credo bude netaknut. Svim time razloženim morala bi računati državna vlast, te ovu činjenicu uvijek imati pred očima, pa će lakše shvatati naš pokret. Shvatiti će, da se narodno jedinstvo provodi jednakopravnošću i ljubavi. Razumjet će, da mi u jakoj organizaciji okupljeni, kad provedemo jedinstvo među sobom, imademo tek mogućnost, da ga prenesemo u narod.

Platite namještenništvo dobro! Državnici treba da imadu željeznu, ali i široku ruku.

Javni namještenici troše inače energiju na skrb oko uredjenja svog materijalnog stanja. Borba o svakdanji kruh jača će biti od skrbi za savjesno i zdušno vršenje uredske dužnosti. Jagma za sticanjem nelegalnim putem sve više sapinje željeznim obručem ovu najjaču društvenu klasu, koja je kadra narodu doprinijeti propast. Javni namještenici umjesto da kao stupovi države pomognu izgraditi našu mladu domovinu, podići našu državnu zgradu na jakim granitnim pločama, izjest će joj gladni i nezadovoljni krov i potkopati temelji.

Pasivna rezistencija uza svu ljubav prema domovini, premda nedogovorena, svagdje se zamjećuje. Anarhija vlada u pojedinim uredima, koja prijeti državnim brodolomom. Zar smo se za njega toliko izlagali, da radi loših kormilara potonu sva blaga, nakrcana u utrobi ovoga broda?

Upravo je čudno, da odgovorni funkcionari nekim nehajem i preziranjem prate naš pokret. Ne brinu se za naše zahtjeve, a s druge strane računaju na našu potporu na biralištima. Upozorujemo ih stoga, da udovolje našim potrebama i zahtjevima, jer će naša suradnja kod izbora zatajiti.

Ministar unutarnjih dela g. Pribežević turio nam je šaku pod nos, zaprijetio pesnicom i gestom državnika starog vijeka digao kažiprst, da ga u zgodan momenat, dok se vodi gladiatorska borba u areni natjecanja između javnih namještenika i sile kapitala, koja nam stade na put, zamjeni palcem okrenutim prema dolje.

Moral: »Kad ne ćete pokornosti i kad vam je plaća malena, podjite u smrt, jer se država osobito brine za udove i sirote.«

Kamenko (Split):

Iz oficijantskih krugova.

Posljednjom min. naredbom kancelarijskim se oficijantima i pomoćnicima ne isplaćuje za ženu i djecu po 90 kruna kao ostalim državnim činovnicima, već samo po 50 kruna, izravnanih tako sa poslužnicima. Iznimka je sa poštanskim oficijantima, koji su usporodjeni sa ostalim činovništvom, premda se ovi u ničemu ne razlikuju od ostalih kancelarijskih oficijanata. A ne samo poštanski oficijanti, već i poštanski aspiranti, koji još nijesu državni namještenici, već privatna lica, koja tek aspiriraju na pokriće kakvog ispražnjenog mjesta u državnoj poštarskoj službi, dobivaju kao ostali državni činovnici za ženu i djecu po 90 kruna mjesečno.

Nadalje je pomenutom ministarstvom naredbom određeno, da svaki umirovljeni državni namještenik, dakle i kance-

larijski oficijanti svih državnih grana, dobiva za ženu i svako dijete također po 90 kruna mjesečno. I tako se je dogodilo, da jedan umirovljeni državni namještenik sa izvjesnim brojem djece, a manje godina službe, dobiva veću plaću od svog aktivnog kolege sa jednakim brojem djece i više godina državne službe.

Neznano, na čemu su bazirali mjerodavni faktori svoj maćuhinski postupak spram bijednih kancelarijskih oficijanata i pomoćnika, kojih je kukavno materijalno stanje općenito poznato, ako ne na konzervativnom shvaćanju izvjesnih sinekura propalih ministarskih ureda bivše Austrije, koje su nakon sloma dogmiljile u Beograd i neopaženo se uvukle u naša ministarstva, da svojim tako ženijalnim predlozima usreće naš Narod i državu. Mi bismo međutim savjetovali tim pobornicima i zastupnicima propalog birokratskog sistema, da se povuku sa mjerodavnih mjesta, koja se imaju pokriti sa novim ljudima, koji će bolje razumjeti današnji duh vremena i narodne potrebe.

Kancelarijski su oficijanti i pomoćnici bili pravom ogorčeni protiv birokratskog sistema bivše austrijske uprave, koja ih je nečovječno i bezdušno izrabljivala, ponižavala i zapostavljala. Od nove naše narodne vlade pak očekivali su ne samo saniranje svog ugroženog i neodrživog materijalnog položaja, već i pravu ocjenu rada, zbog kojeg bi im se moralo dodijeliti zasluženo mjesto u kolu ostalih državnih činovnika. Međutim se događa obratno te umjesto naprijed okrenulo se je rek bi natrag.

I dokle protiv ovako abnormalnih odredaba energično protestiramo, apelujemo istodobno na CSJN, kao jedinu našu uzdanicu, da se zauzme na kompetentnom mjestu, da se pomenuta nepravdna ministarstvena odredba ispravi.

Non quis, sed quid (Zagreb):

Materijalne okolnosti redarstvenih agenata u Zagrebu.

Naš ljubljanski drug iznesao je u prvom broju »Našeg Glasa«, kako mizerna beriva imadu tamošnji policajni agenti i straža, te se potužio na nepravdu prigodom imenovanja policajne straže i agenata činovnicima. Nažalost kod nas u Zagrebu također nije bolje. Naša beriva iznose na mjesec oko K 350.— a k tomu smo do sada dobivali vanredni dodatak od K 101.— odnosno oženjeni s djecom prema broju djece nešto više, tako da se beriva s tim dodatkom kreću oko K 450.— mjesečno. Jedina je sreća, što nam od prevrata gradska općina daje dnevno po osobi K 5.— posebnog doplatka, što čini mjesečno K 150.— a to je po prilici razlika između naših beriva i beriva ljubljanskih kolega. Ovaj doplatka votirala je gradska općina samo do 31. prosinca 1919, a što će biti nakon toga roka?

Naši kolege u Beogradu plaćeni su bolje, a kad dobijemo pozitivne podatke, iznijet ćemo ih. Nema dvojbe, da i oni imadu unatoč svojih boljih beriva posebnih svojih težnja, pa bi dobro bilo, da nam se koji od tamošnjih drugova javi u »Našem Glasu«.

Kod imenovanja manipulativnih činovnika zagrebačkog redarstva događa se slično što i u Ljubljani. Do sada su kod nas na ta mjesta imenovani isključivo isluženi počasnici sa certifikatima, pogotovo se to događa od god. 1909, kada je vlada naredbenim putem preuzela upravu redar-

stva u svoje ruke. Dok je još bila gradska policija, znao se proturati koji redarstveni agent ili nadstražar na takovo mjesto, ali od god. 1909 nikako, premda ima i kod nas i te kako sposobnih i zaslužnih urednika, koji bi mogli ta mjesta zapremiti. Iza prevrata t. j. istom ove godine uspjelo je, da trojica naših kolega budu imenovani akcesistima, hvala Bogu: tandem ali-quando.

Mislili smo i nadali se, da će se konačno u tom pitanju uvesti red i pravica, ali se prevarismo. Nedavno su opet kod nas uslijedila dva imenovanja akcesista, koja su nas iznenadila. Imenovan je akcesistom jedan pokusni redarstveni agent, koji je ovdje služio tek 14 dana i jedan gospodin izvan uredskog personala.

Kvalifikacija, uporabivost i stručna sprema te gospode nam je poznata, samo smo znatiželjni, kako to, da su ta gospoda imenovana baš za ovo redarstvo i da se tim imenovanjem pokusnog redarstvenog agenta preteriralo, starije agente i nadstražare. Zar možda nema među nama sposobnih? Zar nema takovih među nama, koji već davno vrše činovničku službu? Nema li među nama ljudi sa lijepom praksom, a ako hoćete ljudi sa srednjim školama, dapače i univerze? Neka se na to izvole očitovati naša gospoda činovnici, koji poznaju sposobnost i uporabivost svakog nas pojedinca, pa da vidite, da li će naša svjedočba biti lijepa.

Što se tiče posebnih pristojba, o tom kod nas nije vrijedno ni govoriti. Ljubljanski kolege dobivaju kod potajnih pratnja zlikovaca, sumnjivaci itd. barem 20 filira na sat, a mi ništa. O dnevnicama na putovanju nije vrijedno ni govoriti. Oslo-bodi Bože službenog putovanja! Do sada smo najme dobivali K 5.— dnevnice, a koliko ćemo dobivati od sada, na temelju nedavno izašle banske naredbe, neznano, jer mi nismo u njoj spomenuti.

Eto tako Vam je, ljubljanski drugovi, kod nas. Drugovi, detektivi čitave Jugoslavije, ne oklijevajte; sjedinite se u jakoj organizaciji, da sruženi uzmognemo poraditi za naš moralni i materijalni boljak, da podignemo naš stališ na onaj stepen i ugled, koji ga ide, da kao zdravo i jako tijelo služimo našoj mladoj državi i narodu, iz kojega smo nikli.

Tovariši, organizirajte se: Vaša korist — in Vaša čast to zahtjeva.

Iz Saveza javnih namještenika Hrvatske i Slavonije.

I.

Novoizabranome odboru SJN bila je prva zadaća, da nastavi sa započetom akcijom oko osnutka konzumne zadruge. U tu svrhu izabran je naročiti privremeni konzumni odbor od 15 lica sa pročelnikom Dr. Z. Bosekom. Taj je odbor održao nekoliko sastanaka, na kojima su raspravljana i prihvaćena pravila zadruge; raspravljalo se o dobavi životnih namirnica, o pitanju poslovnih prostorija i drugim aktualnim stvarima. Naslov bi našoj konzumnoj zadrugi bio: »Kooperativ konzumenata javnih namještenika« te će pod tom tvrtkom biti unešena u trg. registar.

Od stanarinskog ureda zatraženo je za skladište, prodavaonu i poslovne prostorije naše zadruge jedno skladište »Hrv. industrija papira«, u kojoj su tvrtci članovi ravnateljstva i glavni dioničari 2 inozemna tvorničara, s razloga, jer ta tvrtka imade

u Zagrebu. Koliko nam je do sada poznato, tri skladišta. — Pukim slučajem smo doznali za to treće, glavno skladište, koje su nam zatajili, a nalazi se u dvorištu »Apolokina«, gdje je nekoć bila »Protivinska restauracija«.

U tom se skladištu nalazi sada, u doba opće nestašice papira ništa manje nego 40 vagona papira, većinom novinskog, a pokriva ga debeli prah, i još je velik dio tih prostorija prazan. Dok se ovako ogromne, lijepe i zračne prostorije rabe u te svrhe, dotle se jadne radničke obitelji i poslovnice malih obrtnika nalaze u vlažnim podrumskim prostorijama, a da ne govorimo o stotinama naših ispačenih vojnika obrtnika (krojača, cipelara itd.), koji uzalud obilaju pragove stambenog ureda, te radi nestašice poslovnih prostorija ne mogu da započnu ili nastave svoju poštenu zaradu.

Stambeni je ured dodijelio našoj konzumnoj zadrugi manje skladište gornje tvrtke u Čajevoj ulici broj 4. Dakako, da ćemo ondje imati prema opsegu našega posla premalo mjesta i moramo tražiti proširenje.

Konzumni se odbor već sada brine za dobavu prijeko potrebnih životnih namirnica, te imade već na skladištu nekoje namirnice, a doskora će valjda uspjeti i do-bava prvorazredne manufakturne robe iz inozemstva. Vode se pregovori glede preuzetka nekih poslova, koje je do sada obavljala »Središnjica«, a likvidiraju i ostali javni opskrbni zavodi, jer je svuda prevladalo uvjerenje, da se takovi poslovi mogu uspješno voditi samo na zadrugnoj osnovi, uz kooperaciju interesenata samih. B.

II.

U zagrebačkim dnevnicih pojavili smo kratkom noticom sve javne namještenike u Zagrebu, koji nemaju stana, da se prijavu kod nas.

Na ovu se noticu prijavilo mnogo javnih namještenika — beskućnika — u poslovnici savjeta za posredovanje. Savjet ih izduvati sve moguće, da im pripremi potrebite stanove po mogućnosti u iste mjesec vremena. Molimo merodavne faktore, da podupru ovo nastojanje CSJN.

Druge molimo, da nam idu na ruku u interesu svojem i u interesu svojih drugova beskućnika, da nam prijave sve svoje pravni stan, u kojem borave stranci ili ljudi bez stalnog zanimanja.

Savjet će nastojati, da pribavi poštovane banske naredbe, koja izričito određuje, da se stanovni knadu dopunjavati refleksivnim ovim redom, kako su se javili, za prednost za javne namještenike. M.

III.

Povodom štrajka bankovnih činovnika izdao je SJN letak slijedećeg sadržaja:

Drugovi javni namještenici! Nastao je spor između ravnateljstava novčanih zavoda, te bankovnih činovnika i namještenika. Čuli smo, da Vas ravnateljstva tih zavoda snube i pozivaju, da zamijenite štrajkujuće namješteničtvo. Pozivljemo Vas stoga, da se za vrijeme toga spora držite sasvim po strani i da se ne odativljete nikakvim nagovaranjima i ponudama, došle one ma s koje strane.

Zagreb, 17. rujna 1919.

Savez javnih namještenika.

IV.

Umoljavaju se svi članovi SJN, da u slučaju svoga premještenja sami, ili putem svoje kotarske skupine prijave Savezu svoje novo obitavalište, radi provedbe u imeniku, kao i ispravka članske iskaznice.

Zahtevi sudb. manipulacionog činovništva u Hrvatskoj i Slavoniji.

O nepodnosivu i lošem stanju statusa sudbenog manipulacionog činovništva pisano je već mnogo puta. Na sve se ovo jadikovanje ipak pokojna magjarska vlada teškom mukom smilovala, te proširila od već sistemiziranih 11 mesta u IX. čin. razredu na 28, a od onih u X. čin. razredu od 87 na 108. Status manipulacionoga sudbenog činovništva broji 274 mesta i to:

kod stola sedmorice u VIII. čin.	
raz. ravnatelj pom. ureda	1
kod banskog stola u VIII. čin.	
raz. ravnatelj pom. ureda	1
kod banskog stola u IX. čin.	
raz. pom. pristava	2
kod sudbenih stolova u IX. čin.	
raz. ravnatelja pom. ureda	9
kod sudbenih stolova i kotarskih sudova nadoficijala u IX. čin. raz.	17 28
kod sudbenih stolova i kot. sudova oficijala u X. čin. raz.	108
kod sudbenih stolova i kot. sudova kancelista u XI. čin. raz.	136
ukupno	274

Pokraj ovakova razdieljenja ne može se osim nekolicine napredovati. Tako čovjek ni sa 40 godina službovanja ne može polučiti najviši stepen X. čin. razreda, dok naprotiv manipulacioni činovnici kr. zem. vlade, kojih je status sasvim poseban, polučie svi IX. čin. razred, a neki pače i VIII. čin. razred, te tako načina bolju karijeru, nego mnogi i mnogi akademski obrazovani činovnik.

Stoga manipulaciono sudbeno činovništvo traži, da se njegov status promjeni i proširi u onom razmjeru i broju, kako je to uređeno kod gruntničara.

H.

Naš Glas je strogo stanovski list in se bo zavzemal za koristi vseh javnih nastavljenecv!

Vestnik.

Vsem naročnikom priporočamo tvrde in podjetja, ki inserirajo v »Naš Glas«.

Reklamacije. Naročniki, ki jim morda kaka številka vključ urejeni ekspediciji še ne dojde, naj jo blagovolé reklamirajo pri upravnistvu z dopisnico. Povdarjamo pa, da je imenik naročnikov urejen po naslovih, ki so jih navedli naročniki sami.

Izdajanje tednika in pozneje dnevnika bo mogoče le tedaj, ako y to pripomorejo poleg dopisnikov, uredništva in upravnistva tudi tovariši in sicer s tem, da agitiirajo za list, mu pridobivajo novih naročnikov, v trgovskih krogih pa poleg teh tudi inserentov.

Stališka svijest. Iz pisma, ki ga je prejelo naše uredništvo, priobčujemo sledeči odlomek:

Što se »Našega Glasa« tiče, stvar napreduje polahko, ali sigurno. Omne initium durum, to mi u ovom slučaju zbiljski

osjećamo. Stališka svijest naših drugova intelektualaca ni izdaleka ne stoji tako visoko, kao samosvijest manualnih radnika. Čini se, da bi potrebno bilo, da nas bije jošie veća bijeda, da se u shvaćanju etičke vrijednosti organizacije približimo shvaćanju toliko prezrene radničke mase. U ostalom, ja Vas uvjeravam, gospodine uredniče, da ja o tomu od prvog početka vodim računa i to me baš nuka, da se svojski prihvatimo posla, kako bi naše nastojanje uspjelo. — Mi smo organizirali sabiranje pretpłata i prinosa za tiskovni fond, nu bojim se, da rezultat ne će u najskorijem vremenu biti onakav, kakov bi trebao da bude, da možemo naše glasilo pretvoriti u tjednik ili dnevnik. Sa saradnicima takodjer ponešto teško kreće stvar. Bit će zato potrebo, da što prije mobilizujemo sve naše drugove u čitavoj Jugoslaviji. Među našim drugovima se list vrlo dobro doima, šira javnost je za sada indiferentna, novinstvo pak nas posmatra kao konkurenta. Ovo posljednje u ostalom može, da nam posluži samo poticajem oko ustalivanja i raširenja našega glasila. Ta doba je da postanemo neodvisni od raznih naših zaštitnika i prijatelja.

Poziv. Svakoga pojedinoga činovnika i javnog službenika, kojemu prema uredbi ministarskog savjeta kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca od 28. lipnja o. g. broj 63515 ne pripada ili mu nije doznačen dodatak za skupoću za više od 6 djece, najučitljivije molim i pozivam, da mi što prije prijavi: 1. broj djece, za koje mu je dodatak za skupoću uskraćen, 2. broj djece, za koje mu je do konca lipnja o. g. obiteljski doplatka isplaćen. — Odgovore slati na: Petar Perković, oficijal kr. zemaljske vlade, Zagreb, Markov trg broj 2. — **O p a s k a :** U obzir ne smiju doći kod činovnika djeca, koja su preko navršene 24, a kod službenika preko 16. godine.

Podporno in pravovarstveno društvo državnih uslužbenecv za Slovenijo v Ljubljani sporoča vsem svojim tovarišem članom, kakor že v drugi številki centralnega glasila poročano, glede potovanja v Zagreb in Beograd radi posvetovanja pokojninskega zakona in naših splošnih zahtev. Na društvenem sestanku dne 25. avgusta je poročal delegat tovariš Svajger o sledečem uspehu: Tovariši v Srbiji so naprosili kolege iz Hrvatske, Bosne in Hercegovine, Dalmacije in iz Slovenije, da pošlje vsaka svojega odposlanca zastopnika in da vsi skupaj sestavijo enotni program glede pokojnine in službenih prejemkov. Srbski tovariši v svoji prejšnji državi sploh še niso bili enotno organizirani. Na tem sestanku, na katerem so bili zastopani odposlanci našega stanu iz vse države SHS, se je sestavil enotni program za prospeh našega stanu, da si ustvarimo boljšo bodočnost. Delegati so se obrnili na višje oblasti v Beogradu. Obljubilo se je organizaciji njih prošnje upoštevati. V eni prihodnjih številki »Našega Glasa« objavimo sponenico, ki so jo sestavili na sestanku in ki bo predložena centralni vladi. Društveni odbor naproša vse vnanje članee, da prispevajo k pokritju stroškov za delegata. Troški so bili pri sedanjih razmerah visoki. Ljubljanski člani so prispevali prostovoljno vsak po 10 kron. V prihodnjih dneh bomo poslali vnanjim članom izkaznice centralnega društva in pa pošne položnice.

Podporno in pravovarstveno društvo državnih uslužbenecv za Slovenijo v Ljubljani naproša svoje člane na deželi, kateri imajo kake posebne želje, naj jih sporočijo društvu, da se obelodani v našem strokevnem listu, »Naš Glas«.

Konceptna dela pri fin. rač. oddelku. Pišejo nam: Z odlomkom bivšega finančnega ministarstva z dne 15. avgusta 1881 št. 25.101 (naredbenik št. 38) se je zaukazalo, da se računski oddelki ne smejo uporabljati za večja konceptna dela, ki ne spadajo v njih delokrog. Po tej naredbi se ravnaio vse nakazujoče oblasti, samo delegacija finančnega ministarstva dela v tem oziru izjemo. Finančnemu računskemu oddelku se namreč brez ozira na to, da je ta oddelek z osebjem prepričilo zaseden in s svojim lastnim delom preobložen, še vedno dodeljuje cela vrsta najraznovrstnejših aktov administrativne vsebine v rešitev. Posledica temu je, da zaostajajo najvažnejša knjigovodstvena dela, kakor nakazovanje plač, adjustiranje vsakovrstnih potnih računov, kontiranje i t. d. Da so pritožbe upravičencev na dnevnem redu, se samo ob sebi razume. Zaradi tega je že bivši najvišji računski dvor ustno in pisмено in sicer z odlomkom z dne 22. julija 1911 št. 991/pr (akt fin. ravnateljstva z dne 12. sept. 1911 št. 685/pr) grajal to postopanje ter naročil, da se v prihodnje ne sme računskemu oddelku več dodeljevati aktov administrativne vsebine, nakar so dobili posamezni vodje konceptnih oddelkov tozadevna navodila. Ker po obstoječih predpisih računski oddelki izvršujejo le pomožno-administrativno službo, opozarjamo delegacijo finančnega ministarstva na to. Konceptna dela naj se izvršujejo le po konceptnih uradnikih v dotičnih administrativnih oddelkih. Mimogrede bodi še omenjeno, da je že leta 1907, tedaj pri predzadnji ilustraciji, najvišji računski dvor grajal, da se računski uradniki dodeljujejo v službovanje drugim uradom, vendar se to še vedno dogaja.

Priobčujemo ta dopis, dasi se ž njim v vsem obsegu ne moremo strinjati. Računski uradnik se konceptnemu delu ne more povsem odtežati, ker bi se delo sicer le zavlačevalo, ako bi se izročalo z računskega oddelka šele konceptnemu ter nato znova vračalo računskemu v pregled in odobrenje. Računski urad tvarino najbolje pozna in jo lahko sam takoj pravilno reši; konceptni pa se mora šele poučiti pri računskem ter je na to še vedno mogoče, da ga ni dobro razumei. Zaradi hitrega in dobrega uradovanja je torej želeli, da manjše koncepte računske stroke izvršujejo računski uradniki. S tem se jili v delu ne degradira, saj je konceptno delo najodličnejše. Za večje koncepte je seveda treba konceptnega uradnika, ki pa bo reševal akte vedno dogovorno z računskim. Sicer pa imej dopisnik zopet besedo, da se zadeva pojasni! —

Iz krogov užtinskih uslužbenecv v Sloveniji. Vsi držav- in deželni nameščenci so že prejeli izplačano novo draginjsko doklado. Tudi užtinski uslužbenici smo nestrpno pričakovali nove draginjske doklade ali, žal, vsled notice v »Slovencu« z dne 10. t. m. št. 207 smo kruto razočarani. Z dotično notico se nam daje na znanje, da nam do sedaj nova draginjska doklada ni priznana, in, kakor se da razumeti, je stvar še dvomljiva. Čudno. Vse dosedanje draginjske doklade smo prejimali z drugimi kategorijami javnih nameščenecv. Ali sedaj ta kruta izjema. Niti dnevnih delavcev pri državnih obratih se bajé ni izključilo, tu pa celo kategorijo uslužbenecv s popolnim značajem uradništva izključiti od draginjske doklade? Okoli 150 družin užtinskih uslužbenecv se nahaja v Sloveniji. Zima se bliža s hitrimi koraki ali ni kuriva, ni obutev, ni obleke. Katastrofa je neizogibna. Marsikateri užtinski uslužbenec v zimi ne bo mogel na službo, niti otroci ne v šolo, ako

ne pride nujno izdatna pomoč. Ali ni v takem položaju obupati, zlasti uslužbencu z družino? Vse se je izčrpalo, vsa obleka, vsi prihranki, draginja pa vedno večja in oderuštvo vedno huje. Ko bi merodajni činitelji le nekoliko premislili položaj užitnih uslužbencev, bi gotovo tako ne zapostavljali te kategorije uslužbencev, ki vršijo poleg redarjev in orožništva najbolj neprijetno javno službo.

Užitniški uslužbenec.

Ali smo res separatisti? Prijatelja, vnetega Slovenca in ob enem Jugoslovana, je zanesla usoda na službovanje med srbske brate. Bodi mi dovoljeno izčrpati iz njegovega pisma nekatere odstavke, ki jasno pojasnjujejo mnenje srbskih kolegov o nas Slovencih. »Najprvo naj Ti povem« — mi piše — »kakšen vtis je napravil »Naš Glas« na srbsko uradništvo, ko je list došel in so ga začeli čitati. Takoj jim že ni bilo prav, ker je bilo v njem le malo tiskanega s cirilico, sicer jim je pa še dovolj všeč. Par jih je celo reklo, da se bodo nanj naročili. Ko so pa dalje čitali, so si jeli tolmačiti, da je listova vsebina naperjena proti — Srbom; mnogo so o tem debatirali, toda njih ožje debate se nisem udeleževal. Le z enim sem se mogel nekoliko podrobneje razgovoriti. Ta je pa nazval slovensko uradništvo naravnost — separatistično, rovarsko, delujoče proti obstoju države itd. Po njegovem mnenju bi morali Slovenci biti samo hvaležni, da so jih Srbi osvobodili, češ, sedaj, po začetnem prilivljanju, pa kažejo svojo pravo barvo in — horrible dictu — rujejo proti državi! Iz tega razgovora sem posnel, da živijo Srbi v prepričanju, da so nas samo oni »osvobodili« in da smejo odsihod z nami počenjati kakor sami hočejo. Da to tudi izvršujejo, vidim sam na sebi. V službi mi dajejo le podrejene posle, čeprav mi sposobnosti ne morejo odrekati; važnejša in pomembnejša dela rezervirajo za lastne (srbske) uradnike; dober sem k večjemu za kak pogreb, rekviem itd.« — Iz pisma se pač vidi, kako cveto med srbskimi kolegi — Pašičeve velikosrbske ideje. Po teh ni Jugoslavija kraljestvo naših sanj in upanj — pač pa Velika Srbija. Ker pa niti Hrvati niti Slovenci nismo prepričani, da bi nas bili samo Srbi osvobodili, niti nas osvojili, ker se osmelimo protestirati proti udejstvovanju velikosrbskih idej, marveč zahtevamo, da se tudi nam dele ene in iste pravice, katerih so deležni naši srbski kolegi, ker hočemo živeti v enakopravni in demokratični državi, zato naj bi bili separatisti, rovarji, državi nevarni itd., itd.? Prej smo bili Slovenci in Hrvatje podrejeni Nemcem, Madjarom in Lahom, poslej naj bomo podložni sluga Srbom? Mi hočemo biti ravnopravni, zahtevamo red za vse, enake dolžnosti in enake pravice. Edino to zahtevamo kot moderni kulturni Evropejci, ki azijsko balkanskega protekcionizma in zanikernosti ne trpe. Če smo zato separatisti, ta pridevek ponosno sprejemamo. Ali pa niso rovarji, razdiralci države oni, ki žive v napačnih sanjah, da smejo kot »zmagovalci« tudi vladati nad »premaganimi«? Velika Srbija ni Jugoslavija: tudi bratje Srbi bodo morali priti do tega prepričanja! Jugoslavija bodi dobra mati, ki ljubi in skrbi za vse tri svoje otroke enako! K-st

Vojaški pozdrav. Ministrstvo financ je z naredbom z dne 30. julija 1919 št. 2483 ukazalo, da organi fin. straže pozdravljajo po činu višje vojaštvo (naše in zavezniške vojske) in orožniške osebe, v tem, ko tem niti na misel ne pride pozdravljati uradnike finančne straže, kaj še le po činu višje moštvo f. s. Jaz sem mnenja, da

tudi finančna straža ni dolžna pozdravljati vojaštva in orožništva, dokler to ne dobi zgoraj navedenemu ukazu enakih ali vsaj podobnih povelj. Kaj pravite Vi, gospod urednik? — Velik onja. — (Popolnoma Vašega mnenja. Dobro bi bilo poslati tozadevno vlogo na gosp. delegata, ki gotovo ukrene vse, kar zahteva čast organov finančne straže. Urednik.)

Na naslov beograjskih Slovencev. V Beograd je daleč. Soditi po vožnji skoro trikrat dalje kot na Dunaj. A da bi od več kot petdeset prvih, drugih, tretjih in četrtih števk »Našega Glasu«, ki smo jih odpravili tja dol, počenši od srede avgusta pa do danes, dospela na cilj samo jedna in še ta dosegla k sreči slovenskega carinskega uradnika, ki je list takoj naročil, tega vkljub čudežem, ki se gode pri pošlah in železnicah, prav zares ne moremo verjeti.

Ne mislimo sicer, da bi vsi naši številni tovariši iz Slovenije na to lepo, pa težko preizkušeno deželico popolnoma pozabili, zdi pa se nam, da sedijo pri polnih egiptovskih loncih in udobno prebavljajo. Zadovoljni Kranjci — brez pritožb in vzdihov; najkomodnejše jim je biti samim, ne potrebujejo ne nas, ne organizacije. Prav nikomur ne zavidamo sedeža pri bogato obloženi mizi. Prav od srca jim privoščimo, če se jim godi boljše kot nam in čestitamo jim, če so dosegli ugodnejše stališče brez organizacije.

Nobenih očitkov nimamo proti njim, in naša srca plamene ponosa in veselja, da Beograd brez Slovencev ne more uradovati. V priznanje njim samim pa tudi nam je, da so porabni uradniki, ki več ali manj pomagajo — krmariti.

Ne zdi pa se nam primerno in solidarno, da si tišče ušesa pred »Našim Glasom«, katerega tolmači bi pri bratih Srbijancih prav za prav morali biti.

Kdo drug je bolj poklican, da gradi cesto resničnega ujedinjenja in izjednačenja v smislu naštetih spomenic in resolucij med nami in brati Srbijanci, kakor naš beograjski Slovenci? Živijo v njih centru, uradujejo z njimi pri najvišjih instancah, a zdi se, da — molče.

Ako bi govorili, govorili bi z »Našim Glasom«, jasno, odločno, pa vendar bratje med brati. —

Prepričajte nas, da temu ni tako; vsak slovenski beograjski javni nameščeneec naj naroči »Naš Glas« in za naročitev pridobi še dva Srbijanca! Pa se bo izgubil satan od naših ušes; Ali ne diši zadevica čisto malce po separatizmu? — Vrag ga vzemi!!

Strokovna društva javnih nameščenec si dovoljujemo pobarati, k da j mislijo naročiti »Naš Glas« za svoje arhive.

Carinskim uradnikom v Sloveniji in na Hrvaškem so se od 19. julija t. l. priznali vsi prejemki, ki so jih vživali dosedaj samo srbski uradniki. G. Dimitrijevič, načelnik Generalne direkcije carin, se je minuli teden mudil pri nas ter zaukazal, da se novi prejemki upravičencem takoj izplačajo. Vsled kurzne razlike med dinarom in krono so ti prejemki izdatno višji nego prejšnji ter bodo vsaj deloma utešili bedo, ki je vladala v krogih carinskih nameščenec, ki so poprej kakor slej skrbno zbirali za državo milijone, sami pa trpeli pomanjkanje. Carinski uradniki so g. načelniku za to hitro pomoč iz srca hvaležni ter se bodo s tem večjo vnemo oprijeli svojih težavnih nalog, nadejajoč se, da bo g. načelnik s svojo objektivnostjo in pravim umevanjem težavnih prilik svojega uslužbenstva znal razpršiti vsak morebitni dosedanji, večinoma le navidezni nesporazum ter pridnost in delaljub-

nost vsakega posameznega nagrađi s skorajšnjim nepristranskim napredovanjem po merilu zmožnosti in službenih let. — Z veseljem prinašamo to vest ter želimo le še — več takih.

Razlika izmedju naših predjašnjih i sadašnjih golemih dodataka. Primjer: Činovnik IX. čin. razreda u najvišem plačevnom stupnju sa suprugom i šestero ne opskrbljene djece:

ima je godišnje po starom:	dobiva godišnje po novom:
2400 K obiteljskog doplatka	
2400 K ratne pripomoći	
4920 K vanrednog dodatka	
3800 K dobio je u god. 1918	
jednokratne nabavne pripomoći	
1000 K otpisan predujam na nabavnu pripomoć	14.160 K
14520 K	Skupno 14.160 K

Ako izbrišeš lijevu stranu, izgleda desna nekako, ali, računati ne smiješ, jer će ti se potrošiti nervoznost misleći na buduće uzdržavanje sebe i obitelji —

Kr. činovnik SHS.

Čeke (položnice) porabite za naročnino ali za odpošiljanje zbirki za Tiskovni fond »Našega Glasu«!

Gospodarska zadruga d. d. z o. z. za javne nameščenice in vpokojence ter za udove in nepreskrbljene sirote jav. nameščenec se snuje za Ljubljano. Pristopnina bo znašala 5 K, delež 100 K. Pravila so sestavljena. V kratkem se vrši ustanovni občni zbor. Več prihodnjč.

Da odpravimo gradivo, ki se nam je nabralo tekom septembra, smo morali odložiti več člankov in dopisov iz zadnjih dni za prihodnjo številko. Tako prinesemo prihodnjč zanimiv dopis društva ljubljanskih redarjev, članke »Mi in kmetje«, »Jazisem«, »Delijo nas« itd. Vse dopisnike prosimo: pišite kratko in pošiljajte svoje dopise vsaj do 7. in 23. dne vsakega dne v mesecu naravnost na naslov: Uredništvo »N. G.«, Rimska cesta 20. Ljubljana.

Za tiskovni fond »Našega Glasu« darovale:

I. Kotarska skupina Čazma K 297.—: Prva hrv. tvornica cigaretnog papira M. Freund K 250.—: Zora Bužan sakupila K 223.—: Patria d. d. za industriju konjaka K 200.—: Hrv. poljodjelska banka d. d. i Fenc Vendo, Nova Pazova po K 100.—: Bauer Fran K 93.—: Sviratište Janje K 50.—: Tolović Ante, Jakovac Martin po K 30.—: Vrhanić Josip K 23.—: Borković Branko, Batter E., Büchler, Kraus Julija, Jambrišak Nikola, Velika Kavana, Narodna Kavana, Sviratište Zlatna Kruna-Lauš, Kavana Gal, Budjevič pivoara-Beranek, Kavana Sport, Kovačić Ante, Wolf Hinko, Jagarić po K 20.—: N. N. K 15.—: Koceljčević Gjuro, Dadašević Ilija, Kosanović Gjuro, Mihun A., Palace Hotel-Gostimirović, Kavana Merkur, Cerovski Stjepan, Sirovatka Ivan, Platzer A. po K 13.—: Maras Martin K 11.—: Čidić Dragutin, Burgstaller, Vertačnik Viktor, Prelog Eugen, Prelog Adolfina, Valc A., Einwalter Zvonimir, Seiler Bela, Tončić Antun, Musulin Stjepan, Vukić Milan, Heredit Stanko, Pogorelec Vlatko po K 10.—: Vrenčić K 7.—: Marković Katica, N. N., Vukić R., Perković Petar, M. S. po K 5.—: N. N., N. N., N. N., Šarić Pero, Kustović Josip, Tomašec Rudolf, Skender Ivan, Bobinac Stjepan, Miškulin Josip, Milinković Vaso, Pečura Stanko, Dasović Stjepan, Stošić Jura, Tomašić Franjo, Panjević Gjuro, Margić Marko, Tučak Josip, Kranjec Nikola, Volarević Adam, Krajinović Miloš, Marijanović Ivan, Vuković Grga, Džakula Gjuro, Grba Mile, Carović Milan, Toth Nikola, Karlović David, Jelković, Rimav, Matilević, Einwalter Zvonimir, Dr. Marinović, Piškulić Ivan, Starčević Božo, Maričić Vinko, Nektar Mirko, Mergl Mijo, Heisel Dragutin, Korica Savo, Ježić dr. Milovan, Hlava Milan po K 3.—: N. N., K 2.—: Stengl Janko, Ročić Josip, Vojnović Aleksander po K 1.—: U 4. broju iskazani iznos 712 K 90 fil. + 2109 K — ukupno 2821 K 90 fil.

II. Prispevali in oddali upravi lista v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5/I, so gg.: davč. upravitelj Vovk 25 K 10 v; carinik Cigoj, poštni višji oficijal Urbančič, sodni kancelist Dokler in mag. računski revident Svetlin vsak po 13 K; davč. uprav. Jan.

Schoffmayer, Demšar, Javč, oficijal Levstek, davč, prakt. Podkrajšek, fin. straže nadpaznik Berlak, namestnik drž. pravdn. dr. Požar, sodnik dr. Rus vsak po 10 K; car. upr. Zupan 8 K; car. prakt. Kregar 6 K; davč. upr. Brufach, davčni izterjevalci Ambrožič, Mlejnik, Muc, Novak, Rojec, sodni kanclist pl. Schildenfeld, sodna oficijantka Palouz, pis. pomočnik Breznik, pom. sluga Iličer, davč. sluga Gorec, pisarn. predstojnik Podlesnik, davč. nadupravitelj Rooss, davč. upr. v p. Mahorčič, rač. oficijal Gabrovšek, brz. mojster Simenc po 5 K; fin. str. pregl. Repolusk 4 K; pis. višji ofic. Sorglechner, oficijant Kogel, davč. upr. Stare, Strmole, davč. oficijal Koller, davč. asistent Marinc, pom. uradn. Homan, botanični vrtnar Juvan, oficijantije Eržen, Weber, Vidmar, Pavlin, Schott, ofic. Pohar, pis. pomočniki Močnik, Rupnik, Konobel, pis. pomočnice Potrato, Janežič, Ramovž, Steindl, pis. pomočnik Kosem, dež. sodna svetnika Sumer, dr. Flerin, sodniki dr. Kobe, pl. Premierstein, dr. Vičar, dr. Lipša, rač. ravnatelj Lindtner, rač. svetniki Bernik, Peklenk, Drenik, Peternel, Frelj, rač. revidenti Pichler, Erman, Setina, Urbanc, Selan, pis. pristava Jerala, Možina, rač. ofic. Adamič, upr. Stegnar, nadrevident Kalin, redn. učitelj Cop, davčni nadupr. Vivod, davč. ofic. Sever, davč. praktikan Gorišek, davč. sluga Verbič, davč. izterjev. Olifa, okr. sodnik Küssel, pis. ofic. Dornik, revident Zajc, blag. Femc, davč. nadupr. v p. Nič, pom. uradnik Mahnič, sodn. pis. ofic. Duh, kanclist Trojner, fin. straže nadkomisar Vok, pis. predstojnik Mravljak, avskultant dr. Kavčič, pis. pomočnik Dolenc, sodn. ofic. Prelog vsak po 3 K; fin. str. pregledniki Živic, Šuln, Borlak, Keržan, nadp. Satler, Humar, Otrin, nadpregl. Gomiršek, nadofcl. Vrečko, avskultant Božič, sodn. nadofcl. Ivanšek vsak po 2 K; mag. ur. sluga Pogačnik, davč. asist. Zabkar vsak po 1 K; okr. sodnik dr. Fischinger — 20 vin, skupaj 468 K 30 v in v 3 št. Izkazani znesek 974 K 10 v — 1442 K 40 v.

(Dalje sledi v prihodnji številki.)

Vsem darovalcem srčna hvala, živeli posnemalci!

Drogerija „ADRIJA“
Fotomanufaktura

Parfumerija 22-1

B. ČVANČARA
Ljubljana, Šelenburgova ul. 5.

KAVARNA „CENTRAL“

19-1 se priporoča za mnogobrojen obisk. — Pristna kava, cena — in solidna postrežba. —

ŠTEFAN MIHOLIC - kavarnar,
LJUBLJANA — Sv. Petra nasip.

Vzajemno podporno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Posojila na osebni kredit: 60%. — Posojila

na hipoteke: 5 1/2 %. — Mesečna odplačila.

Različna posojila na več let; mali vračevalni obroki. — Pisarna: Kongresni trg 19.

Uradne ure od 8. do 12. ure. — Prospekti brezplačno na razpolago. — Rezervni zakladi nad 500.000 K. — Hranilne vloge 3 1/4 %.

12-2

A. RASBERGER

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Edina tvorniška zaloga pravih

gramofonov in plošč

13-2 znamke „Angelj“.

Vsa popravila strokovno in ceno.

M. MIHELIČ, Ljubljana

ŠELENBURGOVA ULICA ŠT. 1

TRGOVINA S ŠČETINARSKIMI IZDELKI.

GALANTERIJA IN PARFUMERIJA.

EDINA ZALOGA JUGOSLOVANSKIH

KVART KAKOR TAROK, MARI-

15-1 JAS, WHIST, „PRIMORKA“

17-1

ŠPECIJALNA TRGOVINA

Z JUVELI, ZLATNINO IN URAMI

LUD. ČERNE

LJUBLJANA,

WOLFOVA ULICA 3.

16-1

Prva jugoslovanska zlatarska delavnica
Alojzij Fuchs — Šelenburgova ul. 6.

Kupujem staro **zlato in srebro**

po najvišjih cenah, priporočam veliko za-

logo zlatnine, srebrnine, ur, briljantov itd.

Vsa popravila in nova dela se izvršujejo

v lastni delavnici točno in solidno. —

Kupujem staro zlato in srebro, istotako

briljante in diamante. 20-1

F. ČUDEN

LJUBLJANA,

Prešernova ulica št. 1.

Največja bogata zaloga srebra in zlata.

Primerna darila: ženitna, birmanska, krstna.

Vsa popravila se v lastni delavnici popravljajo. 21-1

BARVA - KEMIČNO - ČISTI

VSAKOVRSNO BLAGO, OBLEKO

PERE

domače perilo
(pošilja po isto
na dom)

SVETLOLIKA

ovratnice, va-
pešnice in
srajce

18-1

Tovarna JOS. REICH

Poljanski nas. 4. LJUBLJANA Podruž. Šelenburgova ul. 3.

Kolesa, motorji, AUTOMOBILI

ter vsakovrstna pnevmatika in

mehanična delavnica.

Fran Florjančič

11-2

Ljubljana, Šelenburgova ulica 6.

„BALKAN“

trgovska, spedijska in komisijska d. d.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 33.

Mednarodni prevozi. — Spedicije vseh vrst. — Zacari-

njenje. — **Selitve.** — Nabiralni vozi na vse strani. —

Javno skladišče z lastnim železniškim tirom. — Re-

ekspedicije itd. it d.

Brzjavlj.: „BALKANSPED“.

10-2

Interurban telefon 366.

Brez organizacije in brez stanovskega lista je izboljšanje naših zahtev nemogoče!

Priporoča se trdka

Jos. Petelinc

trgovina z galanterijskim in modnim blagom, zaloga šivalnih strojev in njih posameznih delov. 4-4

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

Drogerija

I. C. Kotar,

Ljubljana,

Wolfova ul. 3.

Fotomanufaktura

Prvovrstna

**Vozna kolesa
plašče in cevi**

priporoča trdka

IGN. VOK

specijalna trgovina šivalnih strojev in koles. Ljubljana, Sodna ulica št. 7.

Papir, pisarniške potrebščine, razmnoževalne aparate, črnilo, šolske potrebščine i. t. d. i. t. d.

kupite najbolje pri trdki 6-8

Ivan Gajšek, prej I. Bahovec
papirna trgovina

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta št. 2
poleg Prometne banke.

Svratiste i restauracija

KAPTOL

Vlastnik **MARTIN JAKOVAC,**
ZAGREB, Vlaška ulica br. 9 i 11.

Novo preuredjena 2-4

RESTAURACIJA

Ukusna ljetna hašča i terasa.
Dnevno janjci i odojci na raznju.

Dobra domaća kuhinja. — Toče se izvrstna domaća hrvatska vina te crno i bijelo dnevno svježe pivo.

Najmilijestjecište građanstva
i putujućeg općinstva.

Solidna podvorb. Umjerene cijene.

**VELIKA
ZALOGA**

manufakturnega
ter inozemskoga
modnega blaga.

Na debelo! Solidne cene! Na drobno!

Lasni modni atelije.

Srajce, samovaznice (kravate), nogavice i. t. d.

PRVA KRANJSKA RAZPOSILJALNA

**BOGATA
IZBIRA**

oblec lastnega
izdelka po naj-
novšem kroju.

SCHWAB & BIZJAK

LJUBLJANA, Dvorni trg, pod Narodno kavarno.

**Westinghouse
Watt
Kremenezky
Metax**

Eksport & Import

Vedno

najnovije

Od

dobrega
najboljše

Specijalna

modna in sportna trgovina
za gospode in dečke

J. KETTE, Ljubljana
Franca Jožefa cesta 3.